

inzerati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat.
12 " " " " " 2 " "
16 " " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno smanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nepravilna pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravilstvo (administracija) in ekspedicijska na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 6 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice št. 5.

izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Predrzna domišljavost.

Glavni list ustavoverne stranke „N. fr. Presse“, je pisala te dni, kakor že prej enkrat: „Oesterreich muss entweder deutsch sein oder es wird gar nicht sein.“ (Avstrija mora biti nemška ali pa je ne bo.) To se pravi: ako se Avstrija ne vklone pod gospodstvo ustavovercev, ako se slovanski narodi ne bodo še dalje zatirali, potem nemško-liberalcem ni nič ležeče na obstanku države, potem jo bodo še pomagali razbiti in razdrobiti. S temi besedami je pač dobro označena lojalnost te stranke, ki se je prej ponosno imenovala „državno stranko.“ Mi jim smemo hvaležni biti, da so tako odkritosrčni; vsaj se bo v merodajnih krogih enkrat spoznalo, koliko se sme zanašati država na te ljudi, ki so toliko časa upih, da so le oni prvi in edini steber države, dokler so namreč na krmilu bili in ljudstvo molzli, brž pa, ko so nekoliko odrinjeni od korita, hočejo državo izdati. Nemcem se v Avstriji do zdaj še nobena krivica ne godi in mi bi bili srečni, ko bi bili tako „tlačeni“, kakor so oni. Da bi bili pa edino le liberalni Nemci poklicani, Avstrijo vladati, in da bi morali Slovani na veke ostati njih sužnji ali pa državljani druge vrste, tega nikdar ne bomo priznali. Upamo, da tega visoka vlada ne bo dopustila.

Odkar so se osvobodili turški Slovani, je izključivo gospodstvo nemških liberalcev še manj mogoče kakor prej in grof Taaffe s

svojo pomirljivo politiko je le sad rusko-turške vojske.

Vkljub jasnemu in mogočnemu klicu zgodovine ostanejo nemškutarški zaničevalci Slovanov pri svoji trmi in pišejo v svoji predrznosti, da mora Avstrija biti nemška, ali pa mora razpasti. To niso prijatelji cesarja in države, ki tako govoré, to so razvajeni otroci, ki staršem svojim toliko menj hvaležnosti vedó, kolikor bolj jih ti božajo. Zgodilo se je že mnogokrat, da je najbolj razvajan otrok, ljubljenec hiše, izdal in zapustil očeta in mater in da so starši pri onih otrocih pomoč našli, ki prej niso marali zanje. To se zná zdaj ponoviti tudi v Avstriji. Nemci so bili od nekdanj ljubljenci med avstrijskimi narodi, njim se je šlo povsod na roke; na škodo drugih narodov je veljal njih jezik, oni so dobivali najboljše službe, nova vcnitev zemljišč je celo pokazala, da so tudi menj davka plačevali, kakor Slovani. Vendar so liberalni Nemci tako nehvaležni, da žugajo z razpadom države, ako se jim ne bo dorašči slovaški narodi podložni in hlapci biti, unamo, da se jim ne bo več spomnila. Ako ima Avstrija še dalje obstati in prinašati krščansko omiko na izhod, potem bo dobri Bog tudi državo obvaroval izdajalnih naklepov njenih nehvaležnih otrok. Mi sicer ne verujemo, da biliberalna stranka s „Schönererjevim načrtom“ mogla za se pridobiti večino avstrijskih Nemcev, ker so nemški kmetje zvesti podložniki cesarja in tudi zvesti katolčani. Naj bi ne bila izdajalna misel, bi liberalnim

avstrijskim Nemcem Bizmarka z bičem za nekaj let prav privoščili. Znabiti bi potem spoznali, kakor zdaj spoznajo odkritosrčni Lahi, da avstrijska vlada je vendar še zmirom najbolj poštena, ter tudi pri vsi neizgodi materialno stanje boljše kakor drugod; Avstrija naj se le mirno nasloni na nas nenemške narode, ter bodi vsim narodom enako pravična, pa bo mogočna in neodvisna, ker njen obstanek je vsim enako potreben. Predrzni napuh in izdajalna domišljavost nemško-liberalne stranke se mora z vso močjo ponižati, prej ne bo miru. In naj bi judovsko-liberalna stranka kaj hotla začeti, smo si svesti, da se bode nad zvestobo narodov razbila ter bodo še le prav spoznali svojo ničevnost. Vedno smo prijatelji izreka „clara pacta, boni amici“, zato smo veseli da so naši nasprotniki svojo krinko „ustavoverstva“ in „patriotizma“ proč vrgli, in da vidimo zdaj jasno njih izdajalne velikonemške nakane.

Avstrija nikdar ni bila popolno nemška, tudi takrat ne, ko so se avstrijski narodi podložni potem, ko se je cesar Franc I. temu naslovu odpovedal ter postal Avstrijski cesar! Avstrija je nastala in bila vedno zveza prostih narodov, to uči zgodovina, zemljepisje in narodopisje; to naj Avstrija tudi zanaprej ostane ter bodi po resničnem izreku: „justitia fundamentum regnorum“ vsim narodom enako pravična in gotovo bo tudi zanaprej ostala, prospeševala in se množila: A. e. i. o. u.

Amerikanska pisma.

I.

Wabasha 20. novembra 1880.

Predragi prijatelj!

Na Tvojo prošnjo pričnem še le danes, dasiravno pozno, poročila mojega potovanja. Hotel sem jih pričeti s slikami ameriškega življenja, a ker si me Ti blagovolil o priliki, ko sva obiskala prijazni, skoraj bi rekel, malo dolgočasni Celovec, imenovati „primerno natančnega“, namenil sem se pričeti svoja pisma prav pri Ljubljani.

Ko bodeš čital moja pisma, bodo se Ti gotovo na nekterih mestih dolgočasna zdela, a vendar Te prosim, čitaj jih pazljivo, morda celo dobiš kaj, kakor oni „mali“ sprehod Seumejev v Sirakuz, kateri si je mnogo čitateljev pridobil, da si se meni ne zdi kaj m. kaven, posebno pak dolgo pripovedovanje Seumeja, kako si je snažil škornje z „biksom“ itd.; tudi jaz bi Ti utegnil nadrobno popisovati tukajšnje „čevljesnažce“, a vedi, da ti spadajo v vrsto ameriških originalov. —

Toda tu sem že v Ameriki, a namenil sem se pričeti pri Ljubljani; odpusti! Potovanje po Ameriki in po starem svetu zeló v

senco čevlje, vendar se nahajajo v Evropi stvari, na katere se tu ne naleti tako lahko. Vsled tega zadovolji se o potovanju po Evropi le s kratkimi črtami.

Zapustil sem Ljubljano, kakor Ti znano, 9. avgusta zjutraj ob petih s „polžem“, kajti Vaš mešanec komaj v primeri z našimi tovarnimi vlaki zasluži tako imenovan biti. Kaj bi Ti popisoval vožnjo skozi Kranjsko in Štajarsko, ktera je bila že tolikrat popisana! prilika bi bila lepa opazovati kraje, memo katerih smo „lezli“, a ker nisem imel nikogar, da bi mi vedel imena krajev in gorá, sam sem bil pa malo več v potopisih, se ne morem lotiti „primerno natančnega“ popisa ondanje vožnje. — toda zadovolji se s tem, kar dobiš — bolje malo, ko nič.

Ko smo „zlezli“ čez mejo, ktera loči Kranjsko in Štajarsko, lotila se me je misel, da bi utegnil pareteti v Gradcu na kolodvoru na svojega prijatelja „Pinkerla“, a nič ni bilo, povrnil sem se v voz nazaj, kjer najdem njegovega človeka, kateri mi ni bil nič kaj všeč, kakor drugim ne, ker bili smo sami Kranjci v vozu. Ko odrinem od Gradca, ni minulo deset minut, že sem bil se do dobrega seznanil s svojim sosedom, omenjenim tujcem. Njegova družba mi je bila sedaj zeló po volji, kajti

bil je mojster moje stroke, gosp. P. iz Gradca, kateri se je peljal v Ljubno (Leoben) do svoje podružnice. Mož je bil prav zgovoren, rekel je, da je Gradec najlepše mesto vse Evrope, česar mu nisem hotel prav verjeti, ker mi je nekdo prej opisoval Gradec, po katerem se mi je zdel izraz „najlepši“ le domoljuben, a prenapet.

Ravno ko smo se peljali skozi nek prerov malo pred Bruckom, kateri mi je bil zeló všeč po stavbi — ni namreč temen, ker je na eni strani prebit, z obočenimi okni, kateri mu pripuščajo nekako večerno svitlobo, spodaj pod njim pa je cesta, pod hribom — mi začne moj sosed praviti razne visokosti hribov, ktere sem si le slabo zapomnil, in zeló obžaluje, da se bom ponoči peljal čez Semering in ne bom videl njegove krasote. V Brucku se je poslovil od nas in vošil nam vsem, posebno meni, srečo v novem svetu.

V Mürtzschlagu smo se presedli v poštni vlak, kateri je dobil še od zadej hlapon, da smo lože vozili čez Semering. Družba v vozu je dremala celo noč, jaz sam sem bedel in gledal v temno noč, kolikor se je videti dalo. Videl sem precej, bil sem od krasote ves prevzet. Ko se je pričel dan delati, vozili smo se navzdol proti planjavi, na kateri leži Dunaj,

Politični pregled.

V Ljubljani 27. decembra.

Avstrijske dežele.

Prazniki nam niso nič novega prinesli. Različni listi prinašajo božične članke; liberalni, **judovski časniki**, ki povsodi prevladujejo, porabijo tudi to priliko, da kažejo svojo nevero, ter popisujejo krščanstvo kakor stare pravljice, ki so se že preživele. Žalostno je, da se v katoliški državi sme kaj takega tiskati in med svet poslati. Zato opominjamo zdaj o novem letu vse verne Slovence, naj jih tudi v kavarnah ne trpé. Ni samo dobro, ampak celo dolžnost vsacega vernega katolika, da takim od hudobe narekovanim listom nasproti stopi, kjer koli zamore, ter najraje krčmarjem in kavarnarjem svetuje, da si naročé poštenih, katoliških listov.

Nemškutarska večina **gosposke zbornice** je vladi sicer dovolila pobiranje davka, vendar jej je ob enem izrekla svoje nezaupanje. To ima tedaj Taaffe od svoje pomirljivosti! Kako lahko bi si pomagal, ko bi v gosposko zbornico poklical več federalistov in centralistov tako večino vzel! To bo zdaj tudi storil, kakor poročajo zadnje novice z Dunaja.

Iz **Hrvatskega** pride vesela novica, da so obravnave zaradi vtelesenja granice ali vojne Krajine v Hrvatsko že dokončane in da bo granica v kratkem združena s civilno Hrvatsko. Da se je to doseglo, pripisuje se največ volji cesarja samega. Madjari so hoteli celo stvar zavleči, zdaj pa, ko jih je zavrnila močnejša roka cesarjeva, so kar ljuti in besni in zopet kažejo, da nemajo nobenega čuta za pravico. V povečani Hrvatski vidijo že veliko jugoslovansko državo, in da bi jim politično ne mogla škodovati, pravijo, da se število hrvatskih poslancev v peštanski zbornici ne sme pomnožiti. To pa je naravnost protivno pogodbi od leta 1868, kjer stoji zapisano:

„Ako bi se prebivalstvo Hrvatske in Slavonije, bodisi z utelesenjem granice, bodisi s pridruženjem Dalmacije, pomnožilo, mora se tudi število poslancev v ogerski državni zbor primerljivo zvišati.“ To jasno določbo ho-

kamor smo dospeli ob 7. uri zjutraj 10. avgusta. Ker je vlak, kateri je imel nas peljati skozi Česko, oditi še le ob 5. uri zvečer, imeli smo deset ur časa ogledati si Dunaj. Vedel sem porabiti ta čas, — ker je želodec začel se oglašati, trebalo ga je potolažiti. Šel sem v gostilno na narodni dunajski zajutrak — golaž. Bil je kaj delikaten, kajti bil je od — konjskega mesa. Se vé da, kaj se pa po svetu, posebno na Dunaji ne vrajma! Vendar če bom še kedaj prišel nazaj na Dunaj, bom šel na konjski golaž v isto gostilno, kajti tu v Ameriki se težko dobi. — Ogledoval sem potem mesto, ogledal si ga zelo veliko za onih deset ur. Od imenitnejših stavb videl sem od znotraj le Štefanovo cerkev; sveta groza pred Bogom prevzame človeka, ko stopi v ta božji hram. Mnogoletni prah je pokrival strop in stene njegove, ravno zdaj ga čistijo; videl sem nekatere kose že očistene, kajlepo bo, ko bo vse lepo belo.

Hodé celi dan po mestu vrnil sem se na večer proti kolodvoru; pil sem kavo, ktere mleko je dišalo, kot bi bilo konjsko, in kmalo potem, malo predao se je pričela delati noč, potegnil nas je vlak od Dunaja proti trdnjavi slovanski Česki.

Obljubovaje Ti kmalo zopet pismo ostanim Tvoj oddaljeni prijatelj A. Obreza.

čajo zdaj Madjari kar prezreti in Hrvate opletniti za politični upliv. Bomo videli, kaj porekó na to Hrvatje.

Ustavoverci hočejo žeti že sad svoje brezvestne agitacije zoper razdelitev gruntnega davka; zato ščujejo nemške kmete, da prisijo za razpuščenje državnega zbora. Liberalci se nadejajo, da bodo nemški kmetje na Štajarskem in v gorenji Avstriji zdaj z njimi potegnili. Pa mi upamo, da zavoljo te agitacije državni zbor ne bo razpuščen, in če bi prav bil, zna se ustavovercem še slabše goditi, ko prej. Katoliški nemški možje bodo kmete že podučili, da je vsa agitacija liberalcev glede gruntnega davka neopravičena in **tendecijska**; z nemškimi kmeti bodo liberalci malo ali pa nič sedežev pridobili, drugodi pa jih znajo dosti zgubiti, ako se vlada odločno postavi na stran avtonomistov. Toda vlada ne bo po nepotrebnem duhov razburjala po novih volitvah in med tem časom opuščala koristno in blagonosno delovanje.

Tiste **kmečke shode** v gorenji Avstriji, ki so sklicani od liberalcev zoper vlado, cesarski namestnik še vedno prepoveduje, ker se je bati še večje, čisto nepotrebne in neopravičene razburjenosti med kmeti.

Vnanje države.

Nemški katoliki, ki so cesarju Viljemu izročili prošnjo s 40.000 podpisi, naj preganjanje katoliške cerkve vendar že enkrat ustavi, dobili so že odgovor in sicer jako nepovoljen. Protestantovska vlada kar mrzlo odgovarja, da se nič ne meni za to, in da ostane vse pri starem.

Angleži imajo spet vojsko v južni Afriki. Tamošnji poveljnik prosi za pomoč, ker je moč sovražnih rodov velika.

Ob enem se pripravlja zoper Angleže ustaja na Irskem. Posebno iz Amerike, kjer je 3 milijone irskih naseljencev, nadejajo se Irce zdatne pomoči.

V **Rumuniji** so se vzdignili Turki zoper Bolgare in jim nečejo dalje pokorni biti, osnovali so že več roparskih čet. Poslali so se že vojaki, da to ustajo zadušé.

Ruski diplomati imajo zdaj dosti opraviti; stojé namreč v dogovorih s sv. očetom, s Perzijo in s Kitajem.

Grško vprašanje s'oji še zmirom tam, ko prej. Mirovne sodnije, kakor je bila predlagana, da poravna nasprotje med Grecijo in Turčijo, neče sprejeti in priznati niti Greciji, niti Turčiji.

Prepir med **Rusijo** in **Kitajem** je poravnau in se ni bati več vojske.

Na otoku **Kuba** so se hoteli zamorci zoper Španjce spuntati in vse bele ljudi poklati. Vlada je še o pravem času zvedela o tem in zabranila moritev. Vendar stoji španjska moč v Kubi na slabih nogah, in vsak dan se je bati ustaje.

Izvirni dopisi.

V **Zagrebu** 24. t. m. (Izv. dop.) Pred štirnajstimi dnevi že je profesor realke g. Stožir, ki z velikim trudom in požrtvovanjem z vsemi sredstvi znanosti opazuje potrebe, izkazal v Zagrebu od ztrašnega dne 9. novembra 59 potresov, a potem jih je bilo še nekoliko, ki pa niso imeli več tolike moči in tudi niso več tolikega straha zadavali. Pomirila se je zemlja a umirili so se tudi ljudje; vse se pripravlja za božične praznike, ki sicer ne bodo tako veseli in tolike svečanosti, kakor so bili sicer, a vendar se jim vsakdo raduje. Za silo so hiše popravljene in pokrpene, — večji popravki

se bodo začeli še le spomladi —, največe nevarnosti so odpravljene, kar se imamo zahvaliti zlasti pionirskim in ženijskim vojaškim četam, ki so spretno in brez strahu, tako da se jim je vse čudilo, podrale in rušile, kjer je bila nevarnost največa. Tolaži in z veseljem nas navdaja tudi obče pomilovanje in sočutje, ki se pokazuje povsod, posedno pa med slovanskim svetom. Milodarov je prispelo že okoli 120 tisuč. Od države je dovoljeno posojilo do 1. milijona. V Zagrebu je razdeljeno med 1563 poškodovanih 27.971 gid., a 370 hišnim gospodarjem dano je v posojilo brez obresti 91.715 gid. Se ve, da mnogo prošenj še ni rešenih in treba bo misliti tudi na občine ne samo v okolici zagrebski, ampak okoli vse zagrebske gore. Nekatere cerkve so vse podrte, druge strašno poškodovane. Ravno tako je s šolami in župnimi stanovanji. Svet je čisto osiromašil, več let ga že bije nesreča za nesrečo. Slabe letine, živinska kuga, povodnje, trtna uš itd. tare ubogi narod! Kako si bode zidal cerkve in šole brez izdatne pomoči!

Ban Pejačević in vojaški poveljnik Filipovič vrnila sta se te dni iz Pešte, kjer se je pod predsedništvom samega cesarja v ministerskem совету obravnavalo prašanje o združenji vojaške granice. Vladne novine vedo povedati, da sta donesla najlepšo božičnico hrvatskemu narodu, da se je spolnila največa želja naroda, da je vojna krajina zedinjena z zemljo matico. Za ta dar se ima Hrvatska zahvaliti milosti samega carja. Srdijo se pa že novine madjarske, kajti bojijo se prevelike množine naših poslancev, kateri z drugimi slovanskimi, rumunskimi itd. zedinjeni utegnejo resnico in pravico pokazati obohim madjarskim državnikom. Treba je in Bog pomoz! v ta preblagi namen.

Z Jalape v Meksiki, 29. sept. (Dalje.) Letos se godé tu nenavadne reči, ameriškanske družbe so namreč dobile pravico, dve železnici narediti od atlantiškega do vélikega ali mirnega morja in zdaj prav pridno delajo, posebno v ožini Tehuantepek, kjer so mislili skopati kanal; pa Francoz Lesseps, ki je izdelal kanal skoz Suez, ga bo kopal rajši skoz ozki kos zemlje v Panami. Severni Amerikanci se temu še huje vstavlajo, nego so se vstavljali l. 1858 Angleži sueškemu kanalu, njihovi časniki kar odkritosrčno povedo, da se to godi zato, da bi si priklopili meksikansko državo, ktere so l. 1848 že polovico tako si prisvojili. Ti severni Amerikanci so nam sploh sitni in škodljivi sosedje, vedno podpihujejo in podpirajo naše liberalce, ko bi teh ne bilo, bilo bi marsikaj boljše in z vero in učenostjo bi mi ne padali tako, kakor padamo zdaj.

Kako je z vero in učilščici, sem že prej menda dosti nadrobno popisal; tu naj omenim le še, da v morali veljajo za najboljša načela Dumas-ova, Voltaireva, Victor Hugonova itd.; tudi Garibaldija visoko čislajo učeniki mladine in javni razlagalci morale, ki svojo modrost prodajajo ob civilnih praznikih (cerkveni so odpravljene) in tu neusmiljeno vdrihajo po katoliški cerkvi in njenih služabnikih in po vseh vzvišenih vednostih. Njim je materijalizem največ, do viših pojmov se ne morejo vspeti in zato vse umetnijstvo in prava vednost propada. Zatirajo se pa tudi vsa blaga čutja, v prvi vrsti hvaležnost. Najlepša izgleda sta o tem prejšnji in sedanji predsednik, ki sta bila oba po duhovnih vzgojena (D.az je celó prejel že manjše blagoslove), pa sta najhujša preganjalca duhovnov in vere.

Tem bolj pa skrbe liberalci zá-se, sebi

in svojim naklanjajo najzastnejše službe. Davki niso bili še nikdar tako veliki, kakor so zdaj, in kaj ne bi bili! Razen državnega zbora je v vsaki deželici še deželni zbor. V prvem imajo senatorji po 15, poslanci po 10 dolarjev na dan, deželni poslanci pa po 5 dolarjev; „general de division“ vleče po 6000, brigadni general po 5000, polkovnik po 3000, gubernador (dež. predsednik) po 6000 dolarjev na leto. K vsemu temu pride brezštevilna množica častnikov, uradnikov in pisarjev, ki kakor gosence obirajo državo in ljudstvo; skoro bi staval, da je v tej deželi, ki ima komaj 9 milijonov prebivalcev, več „generalov“ ko v Rusiji, ktera ima lahko 3 milijone vojakov, mi pa jih še toliko nimamo ko Črnogorci. Vse hoče le postopati in brez dela dobro živeti, ljudstvo naj pa plačuje. Ker je pa prebivalcev največ siromašnih (pa tudi silno lenih) Indijanov, pride ves davek na obrtnike, poljedelce, trgovce in delavce, zato gre vse nazaj, le revščina gre grozno naprej in ž njo javna nevarnost.

Našim liberalcem je poseben uzor Emilio Castelar, o katerem ste gotovo tudi Vi kaj slišali. Ta Vam je liberalno, t. j. silno površno izobražen, ki je le po svoji zgovornosti prišel do nekake slave. Memo gredé rečeno je on v vseh navadnih vednostih popolnem plitev, pa še španjski jezik neusmiljeno muči. Zadnji več velikih tiskanih pol dolgi govor, ki pa nima nobene temeljite misli, je bil prestavljen v več jezikov, morda ga je celó kak slovenski liberalni časnik vsaj posnel. Ta mož piše v časnik „Monitor republicano“ včasih politični pregled, v katerem povzdiguje Nemce in Pruse, a zaničljivo govori o Slovanih, ktere, kakor se vidi, pozna le iz angleških in nemških listov, ker francoski vse lepše pišejo o njih in celo trdijo, da latinski narodi imajo pomoči nadjeti se le od slovanskih narodov, katerim so po narodnih navadah, po značaji, po narodnem pesništvu, po bolj odkritosrčnem, gostoljubnem in prijaznem vedenju bolj podobni, kakor germansko-saksonsko-angleškemu narodu; ta je namreč bolj prevzet, nevljuden, sebičen, brezsrčen, posebno pa nima nobene ljubezni do domovine, ktero v tuji deželi popolnoma pozabi, česar pa latinec in Slovan nikdar ne stori.

Naj ta svoj spis sklenem z nekaterimi izgledi, ki kažejo, kak sad rodi strupeno zelščé, „liberalizem“ imenovano, pri nas in kako srečni so prebivalci ob njem.

Na vero in čudeže verovati je ljudem prepovedano po postavi; posvetni sleparji pa smejo svoje „čudeže“ uganjati, kolikor jim drago. Tu je nek laški slepar, z imenom Pietro d'Amico, ki za 10 dolarjev uči magnetizirati, t. j. ljudi zdraviti z magnetizmom. Prvi, ki mu je v roke prišel, je bil bolan zdravnik; ko je videl, da vse magnetiziranje nič ne pomaga, začne peštati in gnetiti ga ter valjati na vse strani; ali bolnik ima zmiraj še vso prisajeno kožo, zato gre mazač in mu vtakne svečo v život, da je revež par ur potem izdihnil svojo dušo. Pač so ga tožili pri gospóski, pa kaj je bil odgovor! Vsak človek sme izvrševati svoje rokodelstvo.

Pride drug slepar Maraylok, dere po ulicah ljudem zobe, zdravi rane brez bolečin, se vreže sam v prst ali roko, pomaže rano s svojim mazilom in — hipoma je zaceljena. Ljudstvo se čudi in kupuje njegovo mazilo po 2 dolarja (1 dolar je okoli 2 gl. 20 kr. vašega denarja), ki pa ni nič drugega ko kolodij; od tod gre mož v Pueblo, tam najde jude, v svoji obleki prodajajoče rožne vence, kamne iz reke Jordana, nakupi rožnih vencev, nabere kamnič-

kov, se obleče v judovsko obleko ter prodaja vse to in svoje mazilo „z Jeruzalema“, po vrhu pa še svoje mazilo po silno visoki ceni. Primeri pa se mu v Orizavi, da z mazilom zavdá neki družini, ki vsa nagloma umré. Prebivalci se upro, velik hrup nastane, zdravniki potrdijo, da je resnica vse, a gospóska mu vendar ne more nič, ker po postavi sme vsak zdraviti, kakor vé in zna.

Vse drugače pa je bilo s to „svobodno“ postavo, ko je meksikanski nadškof poklical z Rima in Francoskega učene duhovne za učitelje v svoje duhovsko semenišče. Prišlo je več zeló učenih mož, med njimi nekaj o Jezuitov. Ti se zbero nekega večera v hiši zraven semenišča, povabljeni na večerjo, a policija pride ob 10. uri in jih pelje v ječo, kjer jih zapré med navadne najgrše hudodelnike ter jih po § 33 ustave od l. 1857 iztira iz dežele, vojaki jih spremijo do Verakruza, od koder jih po ladjah odpravijo nazaj v Evropo kakor hudodelnike, češ, da so škodljivi tujci. Kdo tu ne bo strmel! Ona dva sleparja, ki sta ljudi umorila, nista bila nevarna, pač pa so nevarni duhovniki, ki pridejo — po škofu poklicani — sem, da bi pomagali mladenče s svojo učenostjo pripravljati za duhovski stan. Lep sad liberalizma, je-li? (Konec prih.)

Domače novice.

V Ljubljani, 28. decembra.

(Ljudsko številjenje). Vse nemške liste, pa tudi naše nemškarje posebno hudo jezi v popisovalnih listih predalo „navadni ali občevalni jezik (Umgangssprache)“. Če se bo tu po pravici in brez vsega pritiska vpisovala resnica — in ta se po postavi mora pod zažugano kaznijo, se bo sijajno pokazalo, kako malo je število pravih nemcev na Slovenskem celó po mestih, kjer se radi za nemce štulijo ljudje, ki komaj par besedi nemški znajo, posebno Lahí. Naj toraj to predalo izpolni vsak po svoji vesti brez vsega strahu. Naravno bi bilo, da, kdor bi že ne mogel premagati se, da bi zapisal „slovenski“, ker tudi nemški govori doma in zunaj, zapiše „slovenski in nemški“, kajti mi si vsaj v Ljubljani skoro ne moremo misliti človeka, ki ima z ljudmi opraviti da bi ne moral govoriti tudi slovenski, in to od gosp. župana pričeniš noter dol do zadnjega čevljarja ali krojača, ki ima količkaj dela. Se vé, da je nevedne ali nemarne treba podučiti, da ne bo n. pr. kak predmeščan, v čegar hiši nihče nemški ne zna, dal se preslepiti po kakem agitatorji za nemčurstvo, da bi se za nemca vpisal, zato tudi tu treba pozornosti in dela, narodnjaki!

(Božični prazniki) so bili v Ljubljani zeló živahni, čeravno vreme kolikor toliko megleno in mrzlo. Cerkve so bile vse lepo obiskovane. Pri sv. Jakobu je bil Sveti dan letos prvičerkveni govor slovenski in glej! cerkev polna, druga leta pa — vsaj med govorom — prazna. Za naše „nemce“ zadostuje ena pridiga nemška v stolni cerkvi tem bolj, ker vsaj moški liberalni spol nič kaj rad ne hodi v cerkev. Tudi razne „božičnice“ po zavodih so bile živahne.

(Nekak delavski shod) je bil sv. Štefana dan pri Tavčarju, h kateremu je prišel znani Kahler iz Gradca. Kdo ga je sklical, ne vemo.

(Nove desetake) dobomo po novem letu, dosedanji pa se bodo nazaj pobrali. Izdala jih bo avstrijsko-ogerska banka in bodo tiskani na obeh straneh v nemškem in madjarskem jeziku, obrobljeni pa z višnjevím robom. Kakor

popis kaže, jih bo težje ponarejati, ko dose-danje, ker bodo neki prava umetnost v risanjí in tisku.

(Hudo škodo gozdom) delajo ljudje, ki sekajo mlade smrečice ali nekoliko odraslim vrhove ter jih potem nosijo v Ljubljano prodajat za „božična drevesa“ (Weihnachtsbäume). Ze „Laib. Ztg.“ se jezi nad tem. Pa jih je bilo nekaj dni pred božičem na trgu pred Francišskani res cel gozd naprodaj. Mestni magistrat bi moral na to pač ostreje paziti, da takih dreves ne prodaja vsak potepuh, kateri jih je gotovo vkradel iz gozda brez ozira na to, če mu škoda naredi ali ne. Čemu so gozdne postave, če se jim tako očitno v obraz bije! — Naj tu opomnimo le še, kar je že tako znauo, da so „božična drevesca“ tuja nemška šega; slovenskim otrokom (in tudi odraslim) nosi Mikla v ž, o božiči jim pa postavljajo ja s lice; ta šega je lepa in zavoljo nje se tudi škoda ne dela gozdom, kateri zdaj tako že preveč trpe po sekiri in jih je treba zasajati, ne pa tako brez usmiljenja pustošiti.

Razne reči.

— Duhovske spremembe v ljubljanski škofiji. Umri je po hudi bolezní čast. g. Janez Čadež, duhovnik v Št. Ivanu (v Matenji Vasi) duhovnije Slavinske, r. v Poljanah nad Loko l. 1838, mašnik od l. 1863. R. l. P.!

— Vabilo na naročbo. Prečastiti duhovščini ponudim s tem novo slov. bogosl. knjigo: „Spovednik in njegova služba — spisal in založil Franc Kosec.“ Presvitli in milí g. škof tržaški in koprski potrdili so knjigo s sledečimi besedami: „V natis rokopisa „Spovednik in njegova služba“ radostno dovolimo in knjigo duhovnikom priporočamo.“ Učeni g. župnik Mat. Sila, komur so presv. gosp. škof. rokopis dali v presojo pa med drugim o rokopisu pravi: „Za duhovnike bo delo vsakako zanimivo in zeló koristno, kajti našli bodo v njem mnogo važnih in potrebnih naukov o zakr. sv. pokore. Vse hvale vreden je trud pisateljev, ki se je lotil spisovanja tako važne knjige, a to tem več, ker nema v tej stroki prednikov. V svoji knjigi drži se povsem strogo naukov katoliške cerkve . . . itd.“ Knjiga obsega to le: Vvod. O pokori sploh E. 1—6; I. Del. Spovedniku potrebna svojstva. Potrjenje in sodnost 7—23; Lastnosti in čednosti spovednikove 24—32. II. Del. O dolžnostih spovednika in spovedenca gledé zakr. sv. pokore. Oziroma kesanja 33—38. Oziroma spovedi in opominov 39—59. Oziroma pokore 60—68. Spokorna djanja 69—88. Sv. odveza 89—91. Dolžnosti spovednikove po spovedi 92—94. Posebna pravila oziroma nekterih spovedencev 95—133. Nekaj primerov, opominjevanj 135—154. Knjiga bo dotiskana s koncem meseca januarja 1881. Imela bo 300 str. vel. osmerke, in bo veljala gg. naročnikom po 1 gold. 20 kr. Naroča se: „Franc Kosec, župnik v Truškah, pošta Koper (Capodistria).“ Da se preč. gg. naročnikom knjiga ne podraži s pošto, bom vsem, ki naročnino pošlejo franko, tudi knjigo poslal franko. Ker je knjiga po svojem obsegu namenjena le duhovnikom, in se zato svetovnih naročnikov ne morem nadjeti, še posebno prosim in se nadjam obilne naročbe od strani preč. duhovščine. —

— Protinemška agitacija na Ruskem. Tudi v Rusiji so nemških jerobov že do grla siti. Mnogi Nemci so že v Rusiji našli dober kruh, kot učenjaki, kot vojaki, kot uradniki in rokodelci. Vendar ne vedó za to Ru-

siji nobene hvaležnosti, Ruse zaničujejo in jih obrekujejo v nemških, inostranih listih. To je tudi pohlevnim Rusom že preveč, in pričela se je agitacija zoper Nemce. V akademiji za znanosti je polovica Nemcev, slavjanska stranka pa dela zdaj na to, da se bodo v prihodnje samo Rusi sprejemali v to akademijo. Ruski listi pišejo vsi v tem smislu. — Kdo je to agitacijo prouzročil, če ne tisti Nemci sami, ki med Slovani dober kruh jedó, pa v svoji nehvaležnosti in prevzetnosti vendar Slovane zaničujejo in jih hočejo nadzorovati in vladati!

— Pazite na „šparherde“. Na Dunaji je imela vdova s tremi otroci sobico in jo grela s slabim „šparherdom“, ki je na vse strani puščal in menda ni imel dobrega odtoka za gaze. Zvečer je naložila premoga vanj, zjutraj pa so našli njo in dva otroka brez zavesti, tretji otrok pa je že umrl. Tisti sopar od premoga je namreč napolnil celo sobo in vse stiri skoraj zadušil. Najbrž dimnik (ror) ni bil v redu in tako je ves sopar v sobi ostal. Žensko so zaprli za 14 dni, ker je s svojo neoskrbnostjo prouzročila smrt najmlajega otroka

— Lahkomišijene matere. Na Angleškem so matere kaj neskrbne, in tam ni nič novega, da mati svojega otroka v spanji zaduši. V mrtvaških listih se pri otrocih pogosto bere „v postelji zadušen.“ V osmih letih je bilo na Angleškem na ta način 3606 otrok v spanji zadušenih! Najbolj pogosto se to zgodi v nočeh od sobote na nedeljo. V sobotah dobivajo namreč delavci svojo tedensko plačo, potem grejo s svojimi ženami v krčmo; žena pride pijana domu in otroka v spanji zaduši.

— Iz komisije za gruntne davke poroča „W. Tagblatt“ zanimivo afero med kranjskim baronom Apfaltrernom in štajarskim baronom Walterskirchnom. Poslednji se je namreč potegoval za nemške provincije in hotel, kakor smo poročali, gruntne davke za Kranjsko povišati. Lepo je bilo od Apfaltrerna, da se je za Kranjsko deželo potegnil, pa osebni grožnji Walterskirchna se je vendar udal, ker sicer bi bilo prišlo do dvoboja med baronoma. Apfaltrern je namreč rekel: „Kako vest ima gospod predlagatelj, da take predloge stavlja?“ Walterskirchen pa si je izprosil, dvomiti nad njegovo vestnostjo in tirjal preklica. Drugi dan je Apfaltrern rekel: „Na prošnjo gospod barona Walterskirchna...“ Walterskirchen pa ga je ustavil: „Jaz Vas nisem za nič prosil, ampak od Vas zahteval, da prekličete.“ — Ali je kavalirsko, svoje izrečene besede nazaj jemati, to razsoditi prepučamo kavalirjem, mi kot priprosti ljudje radeče krvi izrekamo le baronu Apfaltrernu svojo zahvalo, da se je potegnil za našo Kranjsko deželo, v čemur mu je komisija pritrnila.

— Piva (píra) se na Nemškem skuha vsako leto 20 milijonov hektolitrov, tedaj pride na vsacega človeka 90 litrov na leto. Največ se ga spiže na Bavarskem, kjer pride vsako leto 263 litrov na enega človeka. Če se odštejejo otroci, ženske in bolniki, pa prav revni ljudje, ki piva malo ali nič ne pijejo, vidno je, da spiže vsak možki najmenj kake 3 litre na dan. Dobijo se pa tudi taki, ki spižejo po 10 litrov in še več piva na dan. Hlapci pri pivovarnah dobivajo po 24 litrov piva na dan za svoj priboljšek.

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 9 gld. 42 kr.; — rež 6 gl. 66 kr.; — ječmen 4 gld. 71 kr.; — oves 2 gld. 92 kr.; — ajda 5 gl. 34 kr.; — proso 4 gl. 87 kr.; — koruza 6 gld. 20 kr.,

Izdajatelj in odgovorni urednik Filip Haderlap.

— krompir 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr.; — masla kilogram 90 kr.; — mast 72 kr.; — špeh frišen 58 kr.; špeh prekajen 66 kr.; jajce po 2 kr mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr.; — teletnine 52 kr.; — svinjsko meso 44 kr. — Sena 100 kilogramov 2 gld. 40 kr. slama 1 gld. 62 kr. 100 kil; drva trde 6 gld. 20 kr. mehke 5 gld.

Zahvala.

Podpisano šolsko vodstvo si šteje v svojo sveto dolžnost izreči v imenu revne šolske mladine najtoplejše zahvalo blagemu gospodu Franju Deklevi, trgovcu v Slavini, kateri se je zavezal celo šolsko leto vse revne otroke se šolskim orodjem preskrbovati, kar že od začetka šol. leta v obilici žrtvuje. Bog nam ohrani mnoga leta mlega domačega dobrotnika!

Vodstvo ljudske šole v Vremah
due 21. grudna 1880.

Franjo Kalin, voditelj.

Prečastiti duhovščini

in

vsem cerkvenim predstojništvom

se najiskrenejši zahvalujem za vse do zdaj mi skazano zaupanje, ter obetam tudi naprej na vso moč si prizadevati, da vsem zahtevam ustrezam z dobrim in zaupljivim blagom, in kolikor je po okoljščinah mogoče, po najnižji ceni.

V zalogi imam vsakovrstno blago za cerkvene obleke, kakor tudi mnogo izdelanih mašnih plajščev, pluvial, dalmatik, blazinic, prtov, zastav in baldahinov. Preskrbujem in izdelujem cerkveno perilo, za razne potrebe; sprejemljam staro cerkveno obleko v popravo ali zameno, ter prevzamem tudi dotično vezanje.

Pri tej priliki naj še opomnim — da se vé vsak škode varovati — da s tistim potovalnim opravnikom, ki je letos hodil skoraj da po vsem Kranjskem in prodajal blago Gianitove tovarne ter zatrdoval, da je vse eno, naj se blago od njega ali v moji zalogi jemlje — ker tudi jaz namreč in bratovščina presv. R. T. cerkveno blago od Giania jemljemo — nisem v nobeni zavezi, ter sem cerkveno blago od prvega začetka in potem vedno v Krikel & Schwegarjevi tovarni naročevala in jemala.

Kolikor je meni znano, tudi visoko častiti prestopnik bratovščine vednega čenjenja presv. R. T. v Gianitovi tovarni niso že kakih 8—10 let nobenega cerkvenega blaga naročevali.

Vsega drugega obrekovanja ne omenim, ker že ta edina neresnica potovalnega opravnika in njegov namen dovolj znači.

Ana Hofbauer

(3) na Marijinem trgu pred mostom.

Klavir

v prav dobrem stanu 6 in pol oktav. je pri organistu v Kovorji pri Tržiču naprodaj in se bo vredno dobil. (2)

Vinska zaloga.

Udano podpisani naznanja p. n. občinstvu, g. krčmarjem in čast. duhovščini, da je uravnaval si v spodnji Šiški v Čadeževi hiši veliko zalogo dobrih bizeljskih in dolenskih vin.

Vina se naroči lahko le en veder, ali pa več, kakor ljubo, in zagotavlja se vsakemu dobro postrežba. (3)

Za obilna naročila prosí

Janez Hafner,
vinski trgovec.

V katoliški bukvarni v Ljubljani

stolni trg števil. 6,

se dobivajo sledeče izvrstne knjige:

Armer Seelen-Monat v. P. Laurentius Hecht. Andacht-übungen für 30 Tage 78 kr.

Ueber den Mess - Wein v. Jakob Nostadt; zlasti dandanes potrebno 12 kr.

Das Christenthum und die grossen Fragen der Gegenwart von Dr. Albert Stöckl, 3. zvezek 2 gl. 10 kr.

Die Schätze des römisch-kathol. Christen von Dr. Joh. Zwinger 45 kr.

Die Mädchen-Erziehung von Feliks Dupanloup 2 gld. 40 kr.

St. Francisci Blüthengärtlein von Dr. Kaulen 1 gld. 80 kr.

Schönheiten des Rosenkranzes von Dr. Konrad Martin 90 kr.

Theologie des hl. Ignatius von Dr. Jos. Nrschl 1 gld. 20 kr.

Papst Leo XIII. in seinem Leben und Wirken von P. Beno Kühne 1 gld. 35 kr.

Heidenthum und Offenbarung von Dr. Engelbert Fischer 3 gl. 60 kr.

Theologiae Dogmaticae Compendium I. thom. von H. Hurter S. J. 1880 2 gld. 65 kr. Ravnokar je pa tudi izšel II. zvezek, III. zvezek pride na svitlo s koncem leta (tretji natis pregledan.)

Fremdwörterbuch mit Bezeichnung der Aussprache und Betonung von Dr. Joh. Aug. Heyse. — Celó delo (v šestnajstem natisu) 3 gld. 96 kr.

Real-Encyclopädie christlicher Alterthümer von Dr. Kraus, pro Lieferung 1 gl. 8 kr.

Pädagogik, Lehrbuch von Dr. Alb. Stöckl 3 gld. 15 kr.

Dr. Jos. Helfert's Anleitung zum geistl. Geschäftsstyl 4 gld.

Populäre polemische Dogmatik, oder 51 Abende des Pfarrers von Kirchenfels von Dr. Ant. Jarisch 3 gl. 60 kr.

Za cerkvenegovore se zlasti priporočajo:

Blätter für Kanzel-Bereitsamkeit, vredeuje Ant Steiner v Beču. Sodelujejo gg. E. Krönes Dr. Ant. Kerschbaumer, Dr. Al. Hebenstreit in drugi, na leto 10 sošitkov 3 gl. 60 kr. Kdor želi vsak sošitek posebej in prostega stroškov 4 gld. 20 kr.

Kanzel-Vorträge des Dr. Math Eberhard, Bischofes v Trier in 30 Lieferungen à 60 kr. Od vsih strani čez vse hvaljeno delo.

Predigten auf Sonn- und Festtage des Kirchenjahres v. Dr. Wih. Molitor. V dveh zvezkih bl. 12 sošitkov po 60 kr.

P. Rudolf Graser's Predigten auf alle Sonn- und Festtage des Herrn. Drugi natis 7 gl.

Summa Theologiae Thomae Aquinatis thom. I. do VIII. 15 gl.

Sendboten - Kalender „Dem Teufel zum Trutz, den Leuten zu Nutz, dem Guten zur Wehr, und Gott zur Ehr.“ 30 kr.

Glücksradkalender für Zeit und Ewigkeit 40 kr.

Accessus et recessus altaris, seu precas a sacerdotibus ante et post missam dicendae 24 kr. Knjižica ima razne molitve za razne dni, posebno mnogo molitvic z od-pustki. (3)

David und seine Zeit von Dr. Hugo Weiss 2 gl. 40 kr.

Moderner Idealismus, sein Verhältniss zum Materialismus in seiner neuesten Phase von Dr. Giossner 1 gl. 20 kr.

V zalogi ima ali po željah naroča še mnogo drugih katoliških kalendrov, časopisov za zabavo in poduk n. pr. Hausschatz, Alte und neue Welt, Katholische Missionen itd.

Katol. bukvarna.

Hišna oprava

(omare in tudi druge reči) je naprodaj v Trnovskem predmestju, Konjušne ulice št. 1.

Telegrafšne denarne cene 27. decembra.

Papirna renta 72.75 — Sreberna renta 73.75 — Zlata renta 87.60 — 1860letno državno poročilo 131.25 Bankine akcije 821 — Kreditne akcije 287.30 — London 117.40 — — Ces. kr. cekini 5.64. — 20-frankov 9.37

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.